

Kainuun kaivosalan aktivointihanke

MH § 23

Hakijana on Kainuun ETU Oy yhteyshenkilönään Ritva Leena Leinonen. Rahoitusta haetaan Kainuun liitolta.

Hankkeessa kapeaa kaivannaissektoriämme ja alueemme pk-toimintaa vahvistetaan tehostamalla jäte- ja sivuvirtapohjaisten materiaalien sekä cleantech -osaamisen tuotteistamista ja kaupallista. Rinnalle etsitään alueelle uutta osaamista soveltavan vesiosaamisen parista samalla alueen eri sektorien palvelutarjontaa kaivostoiminnan tarpeisiin kehittäen. Kestävän kaivannaistoiminnan toimenpiteiden ja osaajaintensiivisyyden esille nostamisen kautta hanke pyrkii tuomaan toimialan viestintään myönteisiä elementtejä ja siten myös vaikuttamaan alan sosiaaliseen hyväksymiseen ja kaivosmaakuntana Kainuun imagoon. Toiminnan synergiaa etsitään alueiden välisistä, kansallisista ja kansainvälisistä tki- ja osaamiskumppanuuksista. Hankkeen toimenpiteet vahvistavat alueen kilpailukykyä tukemalla teemaverkostojen muodostumista ja niiden osaamisen kaupallistamista ja sitä kautta yritystoimintaa uudistamalla ja erityisosajia nostamalla.

Hankkeessa on erityinen painotus yritysverkostojen teemallisella kehittämishä, erikoistumiseen perustuvalla kilpailukykyyn parantamisella, osaamisen tuotteistamisella innovatiiviseksi liiketoiminnaksi sekä yritysten kansainvälistymisvalmiuksien verkostomuotoisella parantamisella. Kainuun kaivosalan aktivointihanke tukee Kainuun kaivannaisalan kehittämissuohjelman (2009 – 2015) yleistavoitteita, mm. kainuulaisen kaivannaisteollisuuden syntymisen ja kasvamisen edistämistä kansainvälistymis-, teollisen ekologian- ja jatkuva parantamisen periaatteita noudattamalla. Hankkeella on myös vahva liittymäpinta Kainuun korkeakoulustrategiaan ja sitä tukevaan KKKS Kick-Off hankkeeseen, jonka puitteissa on nimetty omat osahankkeensa kaivannaisteollisuuden tuotekehitys- ja testauspalveluiden kehittämiseksi sekä kaivannaisteollisuuden korkeakoulutasoisen osaamisen kehittämiseksi Kainuussa.

Pk-sektorin liiketoimintapotentiaalın vahvistaminen kaivosteollisuuden parissa. Kainuun alueen yrityksillä on paljon osaamista myös kaivosteollisuuden tarpeisiin, muttei resursseja laajentaa toimintaa oman ydinliiketoiminnan ulkopuolelle. Kehittäjätoimijoilla olevan toimialatiedon, -osaamisen ja -verkostojen avulla yrityksille tarjotaan mahdollisuus kohdentaa palvelujaan kaivostoimialalle. Toisaalta alueelle kumuloituneen teknologiaosaamisen liikkeellelähdön esteenä on ollut tuotteiden / sovellusten kohdepilotoimintien puuttuminen. Han-

ke vastaa edelliseen ongelmaan vuorovaikutteisen pilotointimallin sekä teknologiasparrauksen kautta. Valmistelun yhteydessä on kontaktoitu 26 kpl yrityksiä, joista yritysrahoitukseen osallistuu 20. Toimenpidetarkennukset, esimerkiksi innovaatiotyöpajat ja kaivoshankkeiden kilpailutusten kohdentaminen yrityksille, pohjaavat yritysten kanssa käytyjen keskustelujen kuluessa ilmenneisiin tarpeisiin. Kainuun kaivosalan aktivointihankkeen toimenpiteet tähtäävät alueen kaivosalan osaajakentän esille nostamiseen ja vahvistamiseen sekä osaajien työllistymismahdollisuuksien parantamiseen joko yksityishenkilöinä tai osana teemakohtaista asiantuntijaverkostoa. Tavoitteena on myös vahvistaa muiden sektorien toimijoiden liiketoimintamahdollisuuksia kaivosteollisuuden parissa uusia yhteistyömahdollisuuksia aktiivisesti etsien ja strategisia kumppanuuksia edistään. Jätepohjaisten materiaalien ja ympäristöteknologian hallitun pilotoinnin ja julkisten toimijoiden prosessiin sitouttamisen myötä cleantech liiketoiminta vahvistaa jalansijaa alueella mahdollistaen uusien veturiyritysten kehittymisen Kainuuseen.

Hankkeessa rakennetaan vahva kaivososaajaverkosto ja sitä tukeva yhteistoimintamalli niin yritysten kuin niitä tukevien kehittämisorganisaatioiden pariin. Aktiivinen rajapintana toimiminen yrityskentän sekä avainsidosryhmien suuntaan varmistaa tavoitehakuisen yhteistyön sekä osaajien kohtaamisen ja palveluverkoston kasvamisen. Hanke synnyttää kysyntää toteutuksessa mukana olevan yritysverkoston ja innovaatiokumppaneiden osaamiselle, tuotteille ja palvelusovelluksille ja siten alueelle lisää liiketoimintaa, liikevaihtoa ja aluetalouden vaurautta.

Hankkeen toimenpiteet jakautuvat kolmeen työpakettiin:

1. Kainuun kaivososaamisen esille nostaminen - kaivosteollisuuden palveluyritysverkoston kokoaminen ja vahvistaminen, vesiosaamisen arvoketjun selvittäminen, mahdollisen muun teemapohjaisen osaamisen kartoitus ja yritysten kaivosalaan linkittyvän osaamisen tuoteistaminen
2. Vuorovaikutteiset pilotit
3. Kaivososaava Kainuu – viestintä, näkyvyys ja vaikuttaminen

Kainuun kaivosalan aktivointihankkeen välitön kohderyhmä käsittää kaivannaistoimialaan liittyvää osaamista tai tuotteita kehittävät ja tarjoavat kainuulaiset pk-yritykset toimialaan katsomatta. Lisäksi kohderyhmää ovat start-up vaihetta lähestyvät innovaattorit. Välillinen kohderyhmä käsittää Kainuun TKI- ja kehittäjätoimijat ja oppilaitokset, sekä osaamisen kohdentamisesta hyötyvän Suomen kaivosteollisuuden ja sen sidosryhmät.

HANKKEEN TULOKSET

Hankkeen kaikissa toimenpiteissä pyritään siihen, että kehitettävät toimintamallit, tuotteet, palvelukonseptit ja verkostot hyödyttävät ennen kaikkea alueen pk-yrityksiä. Liiketoiminnaksi muunnettavissa oleva osaaminen kotiutetaan yrityksiin samalla yritysten liiketoiminta-osaamista vahvistaen.

Hankkeen toimenpiteiden odotetaan tuottavan seuraavat tulokset:

- Kainuuseen syntyy kaivosteollisuuden palveluyritysverkosto alueen vahvojen, eri toimialoja edustavien yritysten ympärille. Palveluyritysverkoston yhteistoimintamalli vakiintuu, verkosto kasvaa luontevasti täydentävää osaamista verkoston lisäarvoksi tuovien uusien yritysten kautta ja operaatioiden rinnalle löytyy myös tukeva asiantuntijaverkosto. Hankkeen tuloksena on myös tulevia verkostohankkeita palveleva verkostomuotoisen toiminnan prosessi.
- Alueen vesiosaamisen selvitystyön tuloksena syntyy vesiosaamisen hyödyntämisstrategia. Vesiosaajat alkavat järjestäytyä ja osaamista aletaan kasvattaa strategian jalkautushankkeiden ja -toimenpiteiden kautta.
- Alueen yritysten innovaatio- ja tuotteistamishalu aktivoituu, kaivosteollisuudelle / linkittyvälle alihankintateollisuudelle kohdennettava tarjonta kasvaa.
- Vuorovaikutteisen pilotointimallin avulla tuetaan uusia merkittäviä teknologiaratkaisuja markkinoille ja luodaan alueelle uutta teknologia liiketoimintaa. Pilotointien toimintamalli vakiintuu ja se sulautetaan sopivan (mahdollisesti osatoteuttaja-) organisaation alle systemaattisen toimintamallin juurruttamiseksi alueen kehittäjätoimijoiden pariin.
- Viestintätoimenpiteiden kautta kainuulaisen kaivososaamisen tietoisuus ja arvostus kasvaa. Yrityksille tarjoutuu merkittäviä uusia yhteistyö- ja liiketoimintamahdollisuuksia, ja niiden asiakaskontaktien määrä sekä liikevaihto kasvavat. Mediavierailujen myötä Kainuulainen kaivososaaminen näkyy alan tapahtumien lisäksi artikkeleissa ja julkaisuissa, sekä vaikuttamistoiminnan esille nostamana alan päättäjien silmissä.
- Kehittäjätoimijoiden painoarvo erilaisissa yhteistyöryhmissä kasvaa ja siten vaikuttamismahdollisuuden alueen edunvalvonnan kannalta paranevat.
- Osaajaintensiivisyyden ja yritysten aktiivisuuden kautta vaikutetaan myönteisesti alueen ja toimialan imago.

MITTARIT

- Hankkeessa mukana olevat yritykset (= kaivosteollisuuden palveluyritysverkosto), 20+ kpl
- Kainuun kaivosalan palveluyritysverkoston sisältö- ja tarjoamayhteenveto, 1 kpl

- Alueen vesiosaamisen kartoitus ja osaamisen hyödyntämisstrategia, 1 kpl
- Toteutetut tuotepilotit, 4 – 5 kpl
- Kaupallisille markkinoille ehtivät tuotteet, 2 kpl
- 1 uusi, vähähiilisyteen vaikuttava tuote (ympäristömittausratkaisu)
- 1 ei-uusi, eri toimialalle suunniteltu tuote monistetaan kaivosteollisuutta palvelevaksi
- Hankkeen kautta syntyvät työpaikat, 40 kpl
- Mukana olevien yritysten liikevaihdon kehitys, keskimäärin 10 - 15 %:n kasvu
- Yritysten hankkeen kautta saavuttama euromääräinen liikevaihto, 5 MEUR, josta realistinen hankekauden aikana kumuloituva odotusarvo on 40 % / 2 MEUR, loput vuoden 2020 loppuun mennessä. Noin 10 – 15 % liikevaihto-odotuksesta saavutettavan pilotoinnin sekä tuotteistamisen ja innovaatiotoiminnan aktivoinnin kautta.

Hankkeen tuloksiin ja mittaritason indikaattoreihin sisällytetään suhdannevaraus, mikäli markkinatilanne heikkenee oleellisesti hankkeen rahoitushakemuksen jättämisen ajankohtaan suhteutettuna. On myös huomattava, ettei tuotekehityksen ja näkyvyyden aktivoinnin toimenpiteet realisoitu yritysten liikevaihdoksi välittömästi.

Hankkeen suunniteltu toteutusaika on hakemuksen mukaan 1.1.2015 - 31.12.2017 ja kokonaiskustannusarvio on 750 000 €, johon haetaan TL EAKR ja valtion rahoitusta yhteensä 525 000 € (70 %).

Kainuun liiton hanketiimi käsitteli hankeasiaa kokouksessaan 11.2.2015 ja puolsi hankkeen rahoittamista.

Rahoitusryhmä käsitteli hankeasiaa kokouksessaan 13.2.2015 ja puolsi hankkeen rahoittamista.

MYR sihteeristö käsitteli hankeasiaa kokouksessaan 17.2.2015 ja puolsi hankkeen rahoittamista.

Erillisliite nro: 3

Lisätietoja asiasta antavat kehittämisjohtaja Jorma Teittinen, puh. 044 710 0859 ja/tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus valtuuttaa maakuntajohtajan tekemään rahoituspäätöksen seuraavin ehdoin.

Maakuntahallitus päättää myöntää Kainuun kaivosalan aktivointihankeelle TL 2 rahoitusta 70 %, kuitenkin enintään EAKR 107 668 € ja valtion rahoitusta 71 541 € edellytyksellä, maakunnan yhteistyöryhmä MYR puoltaa hankkeen rahoittamista.

Vuosien 2016-2017 osalta maakuntajohtaja valtuutetaan tekemään rahoituspäätös hankkeen edistymisen mukaan.

Hanke on EAKR -ohjelman mukainen ja toteuttaa Kainuun maakuntaohjelman kohtaa TL 1 Elinvoimainen ja uudistuva elinkeinoelämä, jota tukevista tavoitteista erityisesti osaamisen ja käytännönläheisen innovaatiotoiminnan kehittäminen on hankkeen toimintojen lähtökohdista. Hanke toteuttaa myös kestävään kaivannaistoimintaa peilaavia älykkään erikoistumisen, osaamisen ja käytännönläheisen innovaatiotoiminnan, uusiutuvien työpaikkojen ja yritysten sekä laajojen synergioiden ja resurssitehokkaan yhteistyön tavoitteita.

Lisäksi tämä hanke liittyy myös äkillisen rakennemuutoksen toimenpiteiden tavoitteisiin.

Hankkeen rahoitussuunnitelma:

	2015	Enintään %
	€	
EAKR TL 2	107 668	42,37
Valtion rahoitus	71 541	27,63
Kuntarahoitus, hakija	51 804	20,00
Yksityinen rahoitus, mukana olevat yritykset	25 000	10,00
Yhteensä	256 012	100,00

Hankkeen kokonaiskustannusarvio:

	2 015	2 016	2 017	Yhteensä
	€	€	€	€
Palkkakustannukset	149 316	166 107	145 792	461 215
Ostopalvelut	70 860	59 000	48 232	178 092
Flat rate 24 %	35 836	39 866	34 991	110 693
Yhteensä	256 012	264 973	229 015	750 000

EAKR ja valtion rahoitusta voidaan käyttää aikavälillä 1.1.2015 - 31.12.2017 hankkeelle hyväksyttävien projektisuunnitelmaa toteuttavien kulujen kattamiseen.

Hankkeen yhteyshenkilöksi/rahoittajan edustajaksi nimetään EU-hankekoordinaattori Heikki Immonen. Lisäksi Kainuun liitto nimeää edustajan hankkeen ohjausryhmän jäseneksi.

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.
